

Функціонування і розвиток механізмів державного управління

УДК 351:331.101.262:33

Оврамець Валентин Анатолійович

аспірант

Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Оврамец Валентин Анатолиевич

аспирант

Учебно-научного института публичного управления и государственной службы

Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Ovramets Valentyn

Graduate Student of the

Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of the

Taras Shevchenko National University of Kyiv

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ У
КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ДЕРЖАВИ**

**ПУБЛИЧНОЕ УПРАВЛЕНИЕ НАУЧНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ
СФЕРОЙ В КОНТЕКСТЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ
ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦИАЛА**

**PUBLIC ADMINISTRATION OF SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL
SPHERE IN THE CONTEXT OF ENSURING THE DEVELOPMENT OF
THE INTELLECTUAL POTENTIAL OF THE STATE**

Анотація. У статті представлено етапи стратегічного управління інтелектуальним потенціалом в умовах переходу до інноваційної моделі розвитку України: удосконалення або впровадження законодавчих і нормативних актів щодо управління інтелектуальними ресурсами;

розбудова сучасної інфраструктури інноваційної діяльності, яка б виконувала фінансовий, інформаційний, консалтинговий, маркетинговий та інші види підтримки інноваційних проєктів; удосконалення нормативно-правової бази управління інтелектуальною власністю, розробка пропозицій щодо реструктуризації підприємств зі створенням вертикальних та горизонтальних холдингових компаній, фінансово-промислових груп та інших інноваційно-виробничих об'єднань відповідно до галузевої специфіки інноваційної діяльності; розвиток науково-технічного потенціалу та кадрового забезпечення інноваційної діяльності; створення механізмів переорієнтації інвестиційних потоків до високотехнологічних сфер виробництва, а саме: запровадження пільгового кредитування учасників інноваційного процесу через державні та комунальні фінансово-кредитні установи та економічного стимулювання комерційних банків; створення науково-технічних та інституційних передумов для кардинального технологічного переозброєння економіки і збільшення частки сучасної високотехнологічної, конкурентоспроможної на світовому рівні продукції. Представлено пріоритетні напрямки ефективного формування та використання інтелектуального потенціалу: активне використання позабюджетних джерел фінансового забезпечення освітньо-наукової сфери; створення умов для укріплення зв'язків між галузевими науково-дослідними установами та промисловим сектором з метою розвитку співпраці щодо створення та використання інтелектуальних і науково-технічних ресурсів у виробничих процесах; державні замовлення на виробництво окремих видів промислової продукції із використанням запропонованих державних інтелектуальних та науково-технічних ресурсів, що дозволить поєднати державні інтелектуальні і науково-технічні ресурси з приватним виробничим потенціалом; розширення матеріальних можливостей для здійснення наукових зв'язків і контактів, у тому числі міжнародних; створення умов

для кар'єрного зростання молодих науковців; розширення доступу до нової наукової інформації; збільшення фінансування наукової і методичної роботи; матеріальна нагорода за наукові публікації і розробки.

Ключові слова: публічне управління, науково-освітня сфера, інтелектуальний потенціал, розвиток, інноваційна діяльність.

Анотація. В статье представлены этапы стратегического управления интеллектуальным потенциалом в условиях перехода к инновационной модели развития Украины: усовершенствование или внедрение законодательных и нормативных актов по управлению интеллектуальными ресурсами; развитие современной инфраструктуры инновационной деятельности, выполняющей финансовый, информационный, консалтинговый, маркетинговый и другие виды поддержки инновационных проектов; усовершенствование нормативно-правовой базы управления интеллектуальной собственностью, разработка предложений по реструктуризации предприятий с созданием вертикальных и горизонтальных холдинговых компаний, финансово-промышленных групп и других инновационно-производственных объединений в соответствии с отраслевой спецификой инновационной деятельности; развитие научно-технического потенциала и кадрового обеспечения инновационной деятельности; создание механизмов переориентации инвестиционных потоков в высокотехнологичные сферы производства, а именно: введение льготного кредитования участников инновационного процесса через государственные и коммунальные финансово-кредитные учреждения и экономического стимулирования коммерческих банков; создание научно-технических и институциональных предпосылок для кардинального технологического перевооружения экономики и увеличения доли современной высокотехнологичной, конкурентоспособной на мировом уровне продукции. Представлены

приоритетные направления эффективного формирования и использования интеллектуального потенциала: активное использование внебюджетных источников финансового обеспечения образовательно-научной сферы; создание условий для укрепления связей между отраслевыми научно-исследовательскими учреждениями и промышленным сектором в целях развития сотрудничества по созданию и использованию интеллектуальных и научно-технических ресурсов в производственных процессах; государственные заказы на производство отдельных видов промышленной продукции с использованием предлагаемых государственных интеллектуальных и научно-технических ресурсов, что позволит объединить государственные интеллектуальные и научно-технические ресурсы с производственным потенциалом; расширение материальных возможностей для осуществления научных связей и контактов, в том числе международных; создание условий для карьерного роста молодых ученых; расширение доступа к новой научной информации; увеличение финансирования научной и методической работы; материальная награда за научные публикации и разработки

Ключевые слова: *публичное управление, научно-просветительская сфера, интеллектуальный потенциал, развитие, инновационная деятельность.*

Summary. *The article presents the stages of strategic management of intellectual potential in the transition to an innovative model of development of Ukraine: improvement or implementation of laws and regulations on the management of intellectual resources; development of modern infrastructure of innovation activity, which would perform financial, informational, consulting, marketing and other types of support for innovation projects; improvement of the regulatory framework for intellectual property management, development of proposals for restructuring enterprises with the creation of vertical and*

horizontal holding companies, financial-industrial groups and other innovation and production associations in accordance with the industry specifics of innovation; development of scientific and technical potential and staffing of innovation activities; creation of mechanisms for reorientation of investment flows to high-tech areas of production, namely: introduction of preferential lending to participants in the innovation process through state and municipal financial institutions and economic incentives for commercial banks; creation of scientific, technical and institutional preconditions for cardinal technological re-equipment of the economy and increase of the share of modern high-tech, world-competitive products. The priority directions of effective formation and use of intellectual potential are presented: active use of extra-budgetary sources of financial support of educational and scientific sphere; creating conditions for strengthening links between industry research institutions and the industrial sector in order to develop cooperation in the creation and use of intellectual and scientific and technical resources in production processes; state orders for the production of certain types of industrial products using the proposed state intellectual and scientific and technical resources, which will combine state intellectual and scientific and technical resources with private production potential; expanding material opportunities for scientific relations and contacts, including international ones; creating conditions for career growth of young scientists; expanding access to new scientific information; increase funding for scientific and methodological work; material reward for scientific publications and developments.

Key words: *public administration, scientific and educational sphere, intellectual potential, development, innovative activity.*

Постановка проблеми. Зміст освіти відіграє провідну роль у розбудові національної системи освіти, забезпеченні її інноваційного розвитку, приведенні у відповідність з європейськими та світовими

стандартами [1]. Важливим чинником розвитку наукомісткої економіки є максимальна мобілізація інтелектуальних ресурсів, які включають результати діяльності вітчизняних та зарубіжних науковців і винахідників, залучення іноземних інвестицій та кваліфікованих кадрів, особливо молоді, в цю діяльність, організацію міжнародної кооперації і інших форм співробітництва в межах НДДКР та інновацій. Ретельний аналіз процесів на світовому ринку засвідчує, що інтелектуальні ресурси є найціннішим капіталом, ефективне використання якого забезпечує підвищення національної конкурентоспроможності, стабільний економічний розвиток і процвітання. Рушійною силою підвищення інтелектуальної складової виступають ТНК з їх широкою мережею зарубіжних підприємств, в тому числі наукових центрів [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика публічного управління науково-освітньою сферою у контексті забезпечення розвитку інтелектуального потенціалу держави представлена в працях таких вітчизняних вчених: О. Амосова, В. Базилевича, І. Білоус, Н. Гавкалова, В. Гейця, Б. Дергалюк, Ю. Зайцева, С. Кісь, Н. Кравчук, Л. Курило, Л. Лазебник, Г. Ляшенко, Е. Лібанової, В. Мандибури, Р. Марутян, Ю. Пахомов, О. Попело, В. Савчука, Л. Федулової, А. Чухно, В. Якубенко та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розробка системи публічного управління науково-освітньою сферою у контексті забезпечення розвитку інтелектуального потенціалу.

Виклад основного матеріалу. Основними критеріями, гідно з якими Україна зможе зайняти лідерські позиції на світовому ринку, є: наявність потенційного попиту на нові наукомісткі товари і послуги на європейському та глобальному ринках; значна потенційна ємність таких ринків, які повинні охоплювати широкий спектр товарів і послуг, без яких

неможливо очікувати розширення виробничої бази і збільшення робочих місць; наявність промислового потенціалу і достатньо «зрілих» нових технологій або нових шляхів використання наявних.

Це забезпечить наукове і технологічне лідерство нашої країни в світі з напрямків, які виділятимуть її конкурентні переваги та національну безпеку шляхом поширення інновацій у всіх галузях економіки, включаючи масштабне технологічне оновлення виробництва на основі передових науко-технологічних розробок, створення конкурентоспроможного національного сектора розробок і досліджень, формування у населення та підприємств моделі інноваційної поведінки.

В Україні на державному рівні в меншій мірі застосовуються використовувані в розвинених країнах методи стимулювання інноваційної діяльності. У процесі формування знаходиться фінансова структура, яка необхідна для підтримки розвитку науково-пошукового середнього і малого підприємництва, що є, опорною ланкою на шляху перетворення наукової ідеї в інноваційний продукт. Сьогодні розширення такої підтримки є необхідністю, оскільки інноваційний бізнес є малопривабливим для інвесторів через високі ризики, тривалий життєвий цикл інновацій (5-7 років, в тому числі 2-3 роки виділяється на НДДКР) [3].

Чинниками, що сприяють просуванню на світовому ринку різних видів високотехнологічних товарів, включаючи продукцію наноіндустрії, є наявність ресурсної і наукової бази; вишів, які здійснюють підготовку кваліфікаційних кадрів; недорога порівняно з розвинутими країнами, робоча сила; а також географічна близькість до західноєвропейського ринку.

Низькі об'єми експорту українських наукоємних виробів спричинені такими факторами внутрішнього характеру, а саме: руйнування науково-виробничого потенціалу в роки ринкових перетворень, вузький внутрішній

ринок, недостатність фінансових ресурсів у вітчизняних компаній - потенційних виробників, обмежена ділова практика, недостатнє стимулювання НТП і результатів його впровадження на державному рівні, слабкий захист інтелектуальної власності.

На розвиток українського експорту наукоємної продукції має негативний вплив висока монополізація світового ринку і пов'язані з нею труднощі конкуренції з відомими та престижними фірмами розвинутих країн; низький рівень кооперації і науково-технічного співробітництва з провідними фірмами-виробниками, що не дозволяє вчасно отримувати інформацію про рівень розвитку та головні досягнення конкурентів; низька усвідомленість іноземних контрагентів про якість і можливості використання вітчизняної продукції у зв'язку із низькою участю України в міжнародних виставках; негативна репутація українських фірм як виробників високотехнологічної суспільної продукції.

Розвиток міжнародного співробітництва в науково-технологічній сфері, реалізація широкомасштабних проектів за кордоном, а також перспективи залучення вітчизняних компаній в процес ІТ - аутсорсинг сформуєть непогані можливості для розширення експорту технологій і інтелектуальних послуг [4-5].

Широке залучення вітчизняного наукового потенціалу в процес зміни експортної спеціалізації країни, задіяння конкурентних переваг, заснованих на інтелектуальних ресурсах, стане можливим тільки на основі масштабних перетворень вітчизняної економіки, пов'язаних з реалізацією послідовного курсу на інноваційний розвиток. Формування інноваційної економіки, як відомо, означає перетворення інтелекту, творчого потенціалу людини в провідний чинник економічного зростання і національної конкурентоспроможності, поряд із значним підвищенням ефективності використання природних ресурсів та виробничого капіталу .

Перетворення на інноваційній основі всього господарства країни, включаючи паливно-сировинний сектор, потребують вирішення важких завдань та забере тривалий період часу (15-20 років). Вважаємо, що поетапне просування України з інноваційного шляху на основі широкомасштабної модернізації та технологічної реконструкції виробництва з опорою на вітчизняні і зарубіжні досягнення науки та техніки приведе до розширення пропозиції конкурентоспроможних середньо- і високотехнологічних готових промислових виробів, а також послуг на внутрішньому та світовому ринках.

Різне підвищення глобальної конкурентоспроможності української економіки в довгостроковій перспективі передбачає перехід на нову технологічну базу, засновану на передових розробках у сфері інформаційно-комунікаційних, біо- і нанотехнологій. Зважаючи на стан економіки та науково - промислового потенціалу, Україні, на відміну від розвинених країн, не під силу здійснювати фундаментальні та прикладні НДДКР одночасно з багатьох перспективних напрямків технологічного розвитку. У зв'язку з цим існує проблема зваженого вибору і концентрації фінансових та інтелектуальних ресурсів, насамперед, з урахуванням конкурентних переваг вітчизняного науково - промислового потенціалу.

Підтримка науки і освіти, розвиток НДДКР важливі не лише для накопичення власних напрацювань та збереження конкурентних позицій у пріоритетних секторах економіки. Власний науково-технологічний потенціал необхідний для:

1. Сприяння підвищенню конкурентоспроможності масових обробних виробництв промисловості (переробка сировини, металургія, хімія, виробництво будівельних матеріалів, автомобілебудування, харчова промисловість) з метою раціоналізації імпорту і збільшення експорту продуктів переробки;

2. Успіху політики запозичення західних технологій з тих напрямків технічного прогресу, де Україна значно відстає і не має конкурентних переваг, бо без розвитку власної дослідницької і освітньої бази країна приречена на перманентне відставання від лідерів НТП;

3. Розвитку реальної технологічної кооперації із зарубіжними компаніями. Більш повне використання вітчизняного науково - технічного потенціалу, в тому числі для вдосконалення експортної спеціалізації, передбачає здійснення цілого ряду заходів та інституційних перетворень в науковому, економічному та підприємницькому середовищі, спрямованих на підтримку інноваційного бізнесу і швидке перетворення результатів наукових досліджень та розробок в комерційно привабливі продукти. Такі заходи передбачають:

– залучення інвестицій підприємницького сектора в модернізацію технологічної бази, НДДКР та інновації за рахунок розширення прямого пільгового кредитування держбанками та державними фінансовими інститутами розвитку; широке і активне впровадження в зарубіжні країни методів стимулювання інноваційної діяльності; розвиток венчурного фінансування; формування державних або приватно - державних фондів фінансування окремих стадій розвитку інноваційного бізнесу;

– створення сприятливих умов для малого бізнесу (як показує практика інших країн, такий бізнес виступає одним з основних генераторів нововведень), в тому числі шляхом зниження податкових пільг, скорочення адміністративних бар'єрів для розвитку інноваційного бізнесу, передачі малому інноваційному бізнесу частини державних замовлень на НДДКР, поліпшення умов кредитування;

– формування повноцінного конкурентного середовища, що є стимулом для інновацій, насамперед на основі підвищення ефективності антимонопольної політики;

– стимулювання внутрішнього попиту на інноваційну продукцію, наприклад, на основі посилення інноваційної спрямованості системи закупівель для державних потреб; модернізації застарілих регламентів і стандартів; встановлення високих вимог при розробці ряду технічних регламентів відповідно до міжнародних стандартів безпеки та якості, насамперед, з тих напрямків, де є перспективи розширення експорту інноваційної продукції;

– радикальне підвищення ефективності створеної інноваційної інфраструктури (зокрема, бізнес-інкубаторів і технопарків), включаючи фінансові інститути розвитку;

– підготовку кваліфікованих кадрів, які займаються комерційним використанням наукових результатів, у тому числі у зовнішньоекономічній сфері [6];

– розвиток інфраструктури, що сприяє просуванню результатів інтелектуальної праці на зовнішній ринок.

Поряд з внутрішніми заходами, важливу роль у залученні інтелектуальних ресурсів для вдосконалення експортної спеціалізації відіграє державна підтримка (фінансова, політична) у сфері науки, техніки і виробництва з метою використання його вигод. Основними напрямками держпідтримки інтеграції вітчизняного науково-технічного комплексу з метою підвищення його практичної результативності могли б бути:

– стимулювання участі українських науково-виробничих структур в міжнародних альянсах, спрямованих на створення нових технологій і виробництво конкурентоспроможних продуктів та глобальних технологічних проектах і програмах, науково-технічне співробітництво, що підвищують доступність результатів передових досліджень провідних зарубіжних наукових центрів. Посилення поділу праці у сфері НДДКР, як відомо, сприяє значному зростанню обміну наукомісткою продукцією,

ліцензіями і патентами на винаходи, ноу-хау, надання консультаційних, інформаційних та інжинірингових послуг;

– сприяння модернізації високотехнологічних галузей економіки в кооперації з провідними світовими виробниками, виходу на світові ринки з новими високотехнологічними продуктами;

– створення системи комплексної підтримки експорту високотехнологічної продукції і послуг шляхом пільгового кредитування та страхування експорту; надання часткової компенсації витрат у сфері патентування та захисту прав інтелектуальної власності на вітчизняні розробки за кордоном, участь у виставково-ярмарковій, інформаційно-консультаційній та рекламній діяльності, сертифікації товарів за міжнародними стандартами, а також усунення бар'єрів з доступу українських товарів і послуг на зовнішні ринки;

– цілеспрямоване стимулювання припливу зарубіжних капіталовкладень в сферу НДДКР і наукоємні виробництва (наприклад, шляхом вилучення з митного оподаткування імпорту, податкових пільг з прибуткового податку, надання «податкових канікул» за податками на прибуток і на майно), продукція яких має перспективи збуту не тільки на внутрішньому, а й на зовнішньому ринках, розвиток відповідної інфраструктури (особливі виробничі і техніко-впроваджувальні зони);

– заохочення формування стійких коопераційних зв'язків українських компаній з країнами - технологічними лідерами, в тому числі з метою здійснення супутніх НДДКР, випуску не тільки готової продукції, але і частин та компонентів високотехнологічних виробів;

– субсидування імпорту перспективних сучасних технологій та науково-технічної інформації для випуску конкурентної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринку;

– орієнтація імпорту, насамперед, на підвищення технологічного рівня українських підприємств і придбання високотехнологічної продукції,

сировини, матеріалів, напівфабрикатів, необхідних для розвитку виробництва, з використанням диференційованої тарифної ставки.

Європейський вибір України і, відповідно, необхідність її інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовили необхідність формування інтелектуальної моделі розвитку, в якій роль головного фактора довготривалого економічного зростання відіграють наукові надбання та їхнє технологічне застосування, яке дасть можливість, передусім, підвищити конкурентоспроможність економіки, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце в Європейському Союзі за стабільних і високих темпів економічного зростання. Водночас інтелектуальну модель розвитку розглядають як інструмент формування засад інноваційно-інформаційного суспільства в Україні [5].

Отже, пропонуємо виділити такі етапи стратегічного управління інтелектуальним потенціалом в умовах переходу до інноваційної моделі розвитку України:

1. Удосконалення або впровадження законодавчих і нормативних актів щодо управління інтелектуальними ресурсами;

2. Розбудова сучасної інфраструктури інноваційної діяльності, яка б виконувала фінансовий, інформаційний, консалтинговий, маркетинговий та інші види підтримки інноваційних проєктів. Основними завданнями на цьому шляху є:

– розвиток мережі інноваційних структур, у тому числі технологічних парків, бізнес-інкубаторів тощо;

– формування і законодавче закріплення державної політики підтримки інтелектуального розвитку країни;

– передбачення коштів у місцевих бюджетах на підтримку інтелектуально-інноваційної діяльності, запровадження механізму кон'юнктурних досліджень на науково-технологічну та інноваційну продукцію;

3. Удосконалення нормативно-правової бази управління інтелектуальною власністю, розробка пропозицій щодо реструктуризації підприємств зі створенням вертикальних та горизонтальних холдингових компаній, фінансово-промислових груп та інших інноваційно-виробничих об'єднань відповідно до галузевої специфіки інноваційної діяльності;

4. Розвиток науково-технічного потенціалу та кадрового забезпечення інноваційної діяльності. Основними завданнями у цьому напрямі мають стати:

– розвиток системи професійної підготовки і перепідготовки, підвищення кваліфікації та післядипломного навчання спеціалістів у науковій, науково-технологічній і економіко-фінансових сферах;

– забезпечення загальних обсягів бюджетного фінансування науки на рівні 2,5% від ВВП;

– атестація спеціалістів у сфері управління інтелектуальною власністю;

5. Створення механізмів переорієнтації інвестиційних потоків до високотехнологічних сфер виробництва, а саме: запровадження пільгового кредитування учасників інноваційного процесу через державні та комунальні фінансово-кредитні установи та економічного стимулювання комерційних банків;

6. Створення науково-технічних та інституційних передумов для кардинального технологічного переозброєння економіки і збільшення частки сучасної високотехнологічної, конкурентоспроможної на світовому рівні продукції.

Управління інтелектуально-інноваційною діяльністю залежить від ефективності організаційної структури кожного підприємства як базового елементу системи управління, що виступає передумовою змісту, складу і умов функціонування всіх інших елементів.

На нашу думку, пріоритетними напрямками ефективного формування та використання інтелектуального потенціалу є:

1. Активне використання позабюджетних джерел фінансового забезпечення освітньо-наукової сфери;
2. Створення умов для укріплення зв'язків між галузевими науково-дослідними установами та промисловим сектором з метою розвитку співпраці щодо створення та використання інтелектуальних і науково-технічних ресурсів у виробничих процесах;
3. Державні замовлень на виробництво окремих видів промислової продукції із використанням запропонованих державних інтелектуальних та науково-технічних ресурсів, що дозволить поєднати державні інтелектуальні і науково-технічні ресурси з приватним виробничим потенціалом;
4. Розширення матеріальних можливостей для здійснення наукових зв'язків і контактів, у тому числі міжнародних;
5. Створення умов для кар'єрного зростання молодих науковців;
6. Розширення доступу до нової наукової інформації;
7. Збільшення фінансування наукової і методичної роботи;
8. Матеріальна нагорода за наукові публікації і розробки.

Отже, формування та використання національних інтелектуальних ресурсів з метою вдосконалення міжнародної спеціалізації України залежить, насамперед, від вирішення непростих внутрішніх проблем, пов'язаних з реальним переходом України на шлях інноваційного розвитку. Нарощування наукоємного експорту вимагає значного збільшення фінансування сфери НДДКР, широкої комерціалізації знань, формування сприятливого середовища, стимулюючої інновації. Оптимізація участі держави в міжнародному поділі праці може допомогти більш ефективно використовувати творчий потенціал вітчизняного

наукового комплексу, та прискорити процес інноваційного вдосконалення зовнішньоекономічної спеціалізації України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Для забезпечення ефективності управління інтелектуальним потенціалом національної економіки та їх інноваційному розвитку, розроблено модель формування, використання та розвитку інтелектуального потенціалу, складовими якої є: науково-технічний прогрес, ІТ технології та формування віртуальної економіки, високі стандарти забезпечення охороноздатності, культурно-освітній рівень суспільства, здоров'я, які впливають на формування інтелектуального потенціалу; кадровий потенціал, науковий потенціал, інноваційний потенціал, продуктивність праці, міграція наукових кадрів - є чинниками використання інтелектуального потенціалу; умови зростання інтелектуальних ресурсів і динамічний розвиток, соціальні гарантії, патріотизм населення, соціальні стандарти, відповідальність перед суспільством, збалансованість ринку праці - є чинниками, що впливають на розвиток інтелектуального потенціалу. Основними етапами стратегічного управління інтелектуального потенціалу в умовах переходу до інноваційної моделі розвитку України є: удосконалення або впровадження законодавчих та нормативних актів щодо управління інтелектуальними ресурсами; розбудова сучасної інфраструктури інноваційної діяльності; удосконалення нормативно-правової бази щодо управління інтелектуальною власністю; розвиток науково-технічного потенціалу та кадрового забезпечення інноваційної діяльності; створення механізмів переорієнтації інвестиційних потоків до високотехнологічних сфер виробництва; створення виробництв, що формують та реалізують інтелектуальну власність; закріплення позитивних тенденцій інтелектуального розвитку, створення науково-технічних та інституційних передумов для кардинального технологічного переозброєння економіки.

Література

1. Марутян Р. Інтелектуальні ресурси публічного управління в системі забезпечення державної влади. Збірник наукових праць Національної академії публічного управління при Президентові України. 2012. Вип. 1. С. 277-286. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadu_2012_1_30 (дата звернення 03.09.2021).
2. Білоус І.М. Захист прав інтелектуальної власності: український і зарубіжний досвід. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. 2016. Вип. 11. С. 20-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_pr_2016_11_4 (дата звернення 03.09.2021).
3. Попело О.В. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект і сучасні тенденції розвитку в Україні. Економіка і регіон. 2015. № 2. С. 66-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_2_14 (дата звернення 03.09.2021)
4. Курило Л. І. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект. Академія муніципального управління. 2006. URL: http://www.rusnauka.com/NIEK_2006/Economics/9_17570.doc.htm.
5. Кісь С. Я. Наукові основи інтелектуалізації діяльності підприємств: дис. докт. ек. наук : 08.00.04. / Кісь С. Я. Івано-Франківськ, 2016. 494 с.
6. Кравчук Н. О. Споживчий капітал як елемент інтелектуального капіталу: сутність та структура. Ефективна економіка. 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2199> (дата звернення 03.09.2021)

References

1. Marutian, R. (2012), "Intellectual resources of public administration in the system of state power", Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noi akademii

- derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy, vol. 1, pp. 277-286, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadu_2012_1_30 (Accessed 03.09.2021).
2. Bilous, I.M. (2016), "Protection of intellectual property rights: Ukrainian and foreign experience", *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnoho universytetu. Serii: Pravo*, vol. 11, pp. 20-27, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_pr_2016_11_4 (Accessed 03.09.2021).
  3. Popelo, O.V. (2015), "Intellectual capital: theoretical aspect and current trends in Ukraine", *Ekonomika i rehion*, vol. 2, pp. 66-78, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_2_14 (Accessed 03.09.2021).
  4. Kurylo L.I. (2006), "Intellectual capital: theoretical aspect", *Akademiia munitsypal'noho upravlinnia*, [Online], vol. 9, available at: http://www.rusnauka.com/NIEK_2006/Economics/9_17570.doc.htm (Accessed 03.09.2021).
  5. Kis' S.Ya. (2016), "Scientific bases of intellectualization of activity of the enterprises", Abstract of Dr. ek. Science dissertation, economics and business management (by type of economic activity), Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk, Ukraine.
  6. Kravchuk N. O. (2013), "Consumer capital as an element of intellectual capital: essence and structure", *Efektivna ekonomika*, vol. 7, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2199> (Accessed 03.09.2021).